

Mobiliteitsbrief

Wegenwerken

voor een duurzaam lokaal mobiliteitsbeleid

Wegenwerken brengen onvermijdelijk hinder met zich mee. Een goede planning, efficiënte communicatie en signalisatie zijn dé instrumenten om die hinder tot een minimum te beperken. In dit nummer vindt u praktische informatie en ideeën die hun nut hebben bewezen in Vlaamse steden en gemeenten.

Foto: Zele

Bereikbaarheidsadviseurs helpen de hinder beperken

De Vlaamse Gemeenschap en Unizo Limburg hebben in de provincie Limburg net een proefproject achter de rug met bereikbaarheidsadviseurs die ingezet worden bij wegenwerken. Het project was een succes en zal naar de rest van Vlaanderen uitgebreid worden.

Wat is een bereikbaarheidsadviseur?

Tom Roelants: "Een bereikbaarheidsadviseur vervult een brugfunctie tussen de zelfstandige ondernemers en alle andere partners die betrokken zijn bij de openbare werken in een gemeente (gemeentebestuur, de Administratie Wegen en Verkeer, de aannemer, de nutsbedrijven,). De bereikbaarheidsadviseur communiceert vooral van en naar de zelfstandige ondernemers, en dat in alle fasen van de werken: vanaf de ontwerp- en conceptfase tot en met de uitvoering van het project. Zo probeert de Administratie Wegen en Verkeer de hinder voor de omwonenden en specifiek voor de zelfstandige ondernemers tot een minimum te beperken."

Zullen er ook in de rest van Vlaanderen bereikbaarheidsadviseurs komen?

Tom Roelants: "Momenteel worden voorbereidingen getroffen om op korte termijn ook in de andere provincies bereikbaarheidsadviseurs in te zetten. Vanuit diverse organisaties bleek interesse te bestaan om deze functie in te vullen. In Vlaams-Brabant en Antwerpen wordt eerstdaags een contract afgesloten, in Oost- en West-Vlaanderen zo snel mogelijk daarna. Uiteraard zullen de bereikbaarheidsadviseurs enkel ingezet worden voor belangrijke

werken met een grote impact naar de zelfstandige ondernemers toe."

Zullen de lokale overheden er ook baat bij hebben?

Tom Roelants: "Ja zeker. De bereikbaarheidsadviseurs ontlasten de gemeenten door ervoor te zorgen dat de communicatielijnen veel rechtstreekser lopen."

Meer info:

- Afdeling Wegenbeleid en Beheer, Tom Roelants, tel.: 02-553.79.21
- UNIZO Limburg, Patrick Butteneers, tel.: 011-26.30.33.

Proefproject Limburg

In Limburg is net een proefproject met bereikbaarheidsadviseurs afgelopen. Wat hield dat project juist in? We vroegen het aan Frank Vols, directeur Unizo Limburg.

Frank Vols (directeur UNIZO Limburg): "De bereikbaarheidsadviseurs zorgden er in veel gevallen voor dat het omzetverlies van de zelfstandige ondernemers binnen de perken bleef."

Frank Vols: "Het proefproject 'bereikbaarheidsadviseurs' liep van september 2002 tot eind 2004. Gedurende die twee jaar werden bij wegenwerken in Limburg systematisch bereikbaarheidsadviseurs ingezet. Het project werd positief geëvalueerd. De ondernemers werden veel beter en frequenter geïnformeerd. De uitvoeringstermijnen waren meestal korter en in veel gevallen was het omzetverlies van de zelfstandige ondernemers beduidend minder."

Tom Roelants (Afdeling Wegenbeleid en -Beheer): "De bereikbaarheidsadviseurs zullen enkel ingezet worden voor belangrijke werken met een grote impact naar de zelfstandige ondernemers toe."

Werfsignalisatie

Als er wegenwerken uitgevoerd worden, moet er uiteraard signalisatie worden aangebracht. Alle voorschriften werden gebundeld op de cd-rom 'werfsignalisatie'.

Het Ministerieel Besluit van 7 mei 1999 'Signaleren van werken en verkeersbelemmeringen op de openbare weg' bepaalt welke werfsignalisatie aanwezig moet zijn bij de uitvoering van werken op de weg. Daarnaast heeft het Vlaamse Gewest nog enkele aanvullende maatregelen. Die maatregelen worden opgelegd via het Standaardbestek 250. Dit Standaardbestek is van toepassing voor alle gemeenten en andere openbare besturen en instanties die op de wegen in Vlaanderen werken uitvoeren.

Typesituaties

Het Vlaamse Gewest heeft een aantal veel voorkomende typesituaties in detail beschreven. Het gaat om herkenbare situaties voor steden en gemeenten, zoals één rijstrook afsluiten op een weg van 2 rijstroken; werken op een aanliggend of een vrijliggend fietspad; een gedeelte van een rijstrook over een korte lengte afsluiten; werken op een voetpad; een mobiele werf om gras te maaien, ... Voor al die situaties werd een signalisatieplan uitgetekend, dat rekening houdt met alle voorschriften die in Vlaanderen gelden. Het geheel van deze signalisatieplannen is samengebracht op de cd-rom 'werfsignalisatie'.

Voetgangers en fietsers

Ook voetgangers en fietsers hebben recht op een veilige en goed aangeduide route. De wettelijke reglementering rond de signalisatie voor voetgangers en fietsers vindt u in:

- Ministerieel Besluit van 7 mei 1999, van toepassing op alle Belgische openbare wegen.
- Standaardbestek 250, van toepassing op alle Vlaamse openbare wegen.
- Aanvullende bepalingen (Werkgroep Charlier), van toepassing op Vlaamse gewestwegen.

Ook deze info vindt u terug op de cd-rom Werfsignalisatie.

Cd-rom 'werfsignalisatie'

De cd-rom 'Werfsignalisatie' bevat naast concrete signalisatieplannen ook de wetgeving rond werfsignalisatie en het standaardbestek van AWV. Het Vlaamse Gewest bezorgde de cd-rom een paar jaar geleden aan alle Vlaamse gemeenten en politiediensten. De cd-rom is nog steeds verkrijgbaar bij de afdeling Verkeerskunde van het Vlaamse Gewest. Stort 7,44 euro op rekeningnummer 091-2206074-32 van de afdeling Verkeerskunde, Koning Albert II-laan 20 bus 4 in 1000 Brussel en de cd-rom wordt u toegestuurd.

Meer info: tel.: 02-533.78.01 – verkeerskunde@lin.vlaanderen.be.

Ook voetgangers en fietsers verdienen goede en duidelijke signalisatie.

Montseel

Verkeerscentrum coördineert

Het Vlaams Verkeerscentrum zal in de toekomst een belangrijkere rol spelen bij de coördinatie van wegenwerken.

In de loop van 2005 wil het Vlaams Verkeerscentrum de gegevens in haar centrale databank voor wegenwerken optimaliseren. De databank wordt gevoed met gegevens van de vijf provinciale afdelingen van de Administratie Wegen en Verkeer. Het is de bedoeling om ruim op voorhand een zo volledig mogelijk overzicht te krijgen van de werkzaamheden op Vlaamse autosnelwegen en gewestwegen.

Coördinatie

Op basis van de geoptimaliseerde databank zal het Verkeerscentrum een coördinerende rol spelen bij de planning van wegenwerken op autosnelwegen en gewestwegen. Er zal zoveel mogelijk getracht worden om alternatieve assen bij wegenwerken zelf vrij te houden van wegenwerken. Tijdens de werken aan de Ring in Antwerpen werd dit principe al gehanteerd, met succes.

Lokale werken

Op langere termijn wil het Vlaams Verkeerscentrum het initiatief ook uitbreiden met gegevens van lokale overheden en nutsmaatschappijen. Op die manier zal vermeden kunnen worden dat een bepaalde weg herhaaldelijk op vraag van verschillende opdrachtgevers (lokale overheid, nutsmaatschappij, AWV, ...) opgebroken moet worden. De exacte opstartdatum is nog niet gekend. We houden u op de hoogte.

Meer info: de gegevens van de centrale databank van het Verkeerscentrum worden onder meer verwerkt tot een filekaart: www.verkeerscentrum.be.

Het Verkeerscentrum wil ruim op voorhand een zo volledig mogelijk overzicht krijgen van de werkzaamheden op Vlaamse autosnelwegen en gewestwegen.

Informeer ook De Lijn

Bij werkzaamheden en manifestaties moet er volgens het 'besluit basismobiliteit' naar gestreefd worden om de normale trajecten van De Lijn zoveel mogelijk te behouden. Wanneer er toch omleidingen nodig zijn, is het verplicht om De Lijn tijdig in te lichten.

Geplande werken of manifestaties

Bij werken of manifestaties is het belangrijk dat de lokale overheid De Lijn minstens twee maanden op voorhand inlicht over mogelijk versperde doorgangen. Die tijd heeft De Lijn nodig om de exploitatie te organiseren en om bestuurders, dispatchers, infodiensten en reizigers te verwittigen. Soms zijn er extra maatregelen nodig, zoals informatiefolders drukken, vervanghaltes plaatsen, berichten aan de halten aanbrengen, ... Als de wegbeheerder de informatie niet tijdig doorgeeft aan De Lijn, kan die de schade eventueel verhalen op de wegbeheerder.

Tip: Bezorg de activiteitenkalender van uw gemeente ook aan De Lijn, zo zijn zij steeds op de hoogte van de manifestaties die op komst zijn. Geef daarbij zo veel mogelijk details en omschrijf nauwkeurig wat de gevolgen zijn van de activiteit op gebied van openbaar vervoer.

Startdatum

De opdrachtgever moet ook minstens 10 dagen op voorhand laten weten wat de precieze startdatum van de werken is.

Bereikbaarheid

Hebt u er al bij stilgestaan dat De Lijn bij wegenwerken soms een oplossing kan bieden voor bijvoorbeeld de bereikbaarheid van lokale handelaars? Op sommige plaatsen kunnen auto's tijdens de werken niet meer parkeren, maar misschien kan de bus er wel stoppen? Aarzel niet om De Lijn in uw provincie aan te spreken voor mogelijke alternatieven. Extra promotie kan het gebruik van de bus stimuleren.

Meer info:

- Het decreet 'betreffende de organisatie van het personenvervoer over de weg en tot oprichting van de Mobiliteitsraad van Vlaanderen' bepaalt dat iedere wegbeheerder De Lijn tijdig op de hoogte moet brengen van alle geplande wegwerkzaamheden (art. 7 § 1) en van manifestaties (art. 7 § 3) die georganiseerd worden op de wegen die De Lijn bedient. Wat "tijdig" is, wordt gespecificeerd in het besluit van de Vlaamse regering betreffende de basismobiliteit in het Vlaamse Gewest als '2 maanden op voorhand'.
- De 'Code voor infrastructuur- en nutswerken langs gemeentewegen' stelt dat de opdrachtgever minstens 10 dagen op voorhand moet laten weten wat de precieze startdatum van de werken is.

- Meer lezen? Kijk op www.delijn.be/overheden/mob_omleidingen.html

De Lijn

Ideeën voor meer

Mortselsel

In Mortselsel zijn grote wegenwerken aan de gang, die passen in het Masterplan van Antwerpen. De Antwerpsestraat (N1) wordt van gevel tot gevel heraanlegd. Er wordt een vrije tram- en busbaan aangelegd, de weg wordt aangepast aan de nieuwe categorisering (secundaire weg type III), het aantal rijstroken wordt verminderd van 2x2 naar 2x1 en er komen veilige en brede fiets- en voetpaden. De werken begonnen in januari 2004 en het einde is voorzien voor juli 2005. De stad Mortselsel, De Lijn en het Vlaamse Gewest hebben opvallend veel aandacht besteed aan communicatie-acties en acties ter ondersteuning van de middenstand voor, tijdens en ook na de werken. Hieronder vindt u een niet-limitatief lijstje van al uitgewerkte en nog geplande acties. Wellicht zijn een aantal initiatieven ook interessant voor uw eigen stad of gemeente?

Ingrid Pira (Burgemeester Mortselsel): "Nieuws- en hinderberichten zijn van ontzettend groot belang, maar de eerste communicatie bij wegenwerken is de signalisatie."

Communicatie-acties in Mortselsel

Algemeen

- Aanwerving van een fulltime werfcommunicator
- Oprichting van een Infopunt
- Inschakelen van de Vlaamse Infolijn
- Website: www.werkenantwerpsestraat.be en www.werkenantwerpen.be met elektronische nieuwsbrief
- Tentoonstelling
- Mobiliteitsbus (= infobus)
- Een digitale film waarin het eindresultaat in 3D te zien is
- Informatieverspreiding naar omliggende gemeenten en naar grote bedrijven en instellingen
- Aankoop van twee elektronische lichtkranten met werfinformatie en een aftelklok tot het einde van de werken
- Parkeerbrochure
- Fietsfolder
- Nieuwsbrieven in alle Mortselselse brievenbussen.

Voor de middenstand

- Organisatie van een handelaarsforum (voor de werken)
- Aanduiden van aanspreekpunten voor de middenstand
- Oprichting van de werkgroep 'Hinder'
- Goedkopere advertentieruimte in het lokale blad
- Informatieavonden
- Extra stadstoelage van 12.500 euro aan de Middenstand Adviesraad Mortselsel om een professionele promotiecampagne te voeren
- (Logistieke) ondersteuning van allerlei middenstandsinitiatieven, zoals de eindejaarscampagne van de Mortselselse middenstandsverenigingen.

'Minder hinder'-charter in Zele

In het beleidsplan van de gemeente Zele is onder meer deze passage opgenomen: 'Een 'minder hinder'-charter wordt een essentieel onderdeel van ieder contract tussen de gemeente en projectuitvoerders. Dit 'minder hinder'-charter zal worden opgesteld in functie van de omwonenden, handelaars en het doorgaand verkeer.' Eric Van Holewinckel licht toe.

Eric Van Holewinckel: "De voorbije en komende jaren zijn er heel wat werken gepland in onze gemeente. Daarom hebben we een paar jaar geleden besloten om wat meer aandacht te schenken aan minder hinder-maatregelen bij wegenwerken. Een eerste stap was de afspraak met studie bureaus dat er bij werken van meer dan 250.000 euro een aantal voorwaarden in het bestek moeten staan die de toegankelijkheid verbeteren (goede signalisatie en fasering). Daarnaast hebben we ook het engagement genomen om in de planfase en bij de start van de werken informatievergaderingen voor bewoners en handelaars te organiseren."

Zijn de vergaderingen een succes?

Van Holewinckel: "Ik moet zeggen dat de opkomst goed meevalt. We proberen ook echt naar de mensen te luisteren en goed op hun vragen te antwoorden. We leren er ook uit. Onlangs hebben we bijvoorbeeld twee fasen op vraag van de handelaars omge-

draaid. Waarom niet, als het kan voor de aannemer? De vergaderingen vallen in goede aarde en de mensen voelen zich nauwer betrokken bij het beleid. Ook voor de aannemers is het dikwijls interessant om rechtstreeks met de bewoners en handelaars in contact te komen. In die vergadering wordt ook steeds een wijkverantwoordelijke aangeduid, die de werkvergaderingen volgt. Buiten de vergaderingen verspreiden we ook bewonersbrieven en informatiebrochures."

Eric Van Holewinckel (Hoofd Dienst Openbare Werken, Zele): "De informatievergaderingen die we voor grote werken organiseren vallen in goede aarde, zowel bij de inwoners als bij de handelaars."

Hebt u nog meer 'minder hinder'-plannen?

Van Holewinckel: "Bij de volgende werken zullen we persoonlijk contact opnemen met een aantal bedrijven in die buurt, om de werken zo consequent mogelijk te plannen in functie van de grootste in- en uitstromen van de werknemers. Zo hopen we de hinder voor hen te beperken. In de nabije toekomst willen we ook graag gebruik maken van de gestandaardiseerde borden 'handelaars bereikbaar', dit om een wildgroei aan wegwijzers te vermijden en om de weggebruikers nog beter in te lichten."

Goed om weten

Stand van zaken

Op de website over het Mobiliteitsconvenant vindt u een overzichtskaart van de stand van zaken inzake mobiliteitsplanning in de Vlaamse steden en gemeenten. 97% van de gemeenten heeft een moederconvenant ondertekend, 96% heeft een oriëntatienota en 80% heeft een 'conform verklaard' beleidsplan. Zie: www.mobieltvlaanderen.be/convenants/ bij Wat is nieuw? of bij de trefwoorden: Mobiliteitsplanning Stand van zaken Vlaanderen.

Langzaam Verkeer verdwijnt

Het Leuvense bureau voor mobiliteitsmanagement vzw Langzaam Verkeer houdt op te bestaan en splitst zich in twee aparte organisaties:

- **Mobiel 21** vzw blijft het centrum voor kennisontwikkeling, educatie en gedragsbeïnvloeding.
- **Vectris cvba** blijft de rol opnemen van studie-, ontwerp- en planningsbureau voor duurzame mobiliteit.

Nieuwe gegevens:

Mobiel 21, Vital Decosterstraat 67A, 3000 Leuven, tel.: 016-23.94.65, fax: 016-29.02.10, info@mobiel21.be, www.mobiel21.be

Vectris, Vital Decosterstraat 67A, 3000 Leuven, tel.: 016-31.91.00, fax: 016-29.02.10, info@vectris.be; www.vectris.be

Op de website www.mobieltvlaanderen.be/convenants/ kunt u in de rubriek 'wie is wie' (andere) of 'zoeken met trefwoorden' de contactgegevens van alle studie bureaus van Vlaanderen vinden (trefwoord: studie bureaus).

Verkeersveiligheid in ondernemingen

De Vlaamse Stichting Verkeerskunde (VSV) biedt een nieuwe opleiding aan om het aantal verkeersongevallen van en naar het werk te verminderen. Het

doel van deze opleiding is werknemers op te leiden tot vaardige verkeersdeelnemers om zo het aantal woon-werkongevallen en de daarmee gepaarde kosten te doen dalen. Er zijn opleidingen voorzien voor automobilisten, motorrijders, bestuurders van lichte bestelwagens en vrachtwagens. Werkgevers, vakbonden en preventieadviseurs kunnen hun personeel inschrijven. ■ **Kostprijs:** Theorie: 300 €; Praktijk: 640 €; Evaluatie 640 €. Mogelijkheid tot 50% korting met opleidingscheques ■ **Meer info:** VSV, Marijke De Moor, 015-44.65.57, marijke.demoor@verkeerskunde.be, www.verkeerskunde.be.

Specialisatiecursus verkeersveiligheid

Dit voorjaar organiseert de Vlaamse Stichting Verkeerskunde (VSV) een specialisatiecursus verkeersveiligheid. De cursus is een vervolg op de introductiecursus verkeersveiligheid. ■ **Doelgroep?** De cursus richt zich tot personen en instanties met al enige achtergrondkennis die zich verder willen specialiseren op het gebied van verkeersveiligheid: ambtenaren (Vlaams, provinciaal en gemeentelijk), politie, medewerkers van De Lijn, de NMBS, intercommunales en studie bureaus, leden van overlegcommissies, drukingsgroepen en verkeersactiegroepen, mandatarissen, leerkrachten, educatieve medewerkers en ouders die zich in scholen bezighouden met verkeers- en mobiliteitseducatie, onderzoekers. ■ **Wanneer?** 22 februari (handhaving) - 1 maart (infrastructuur) - 8 maart (educatie) - 15 maart (excursie) ■ **Waar?** Graaf de Ferrarisgebouw, Koning Albert II-laan 20, 1000 Brussel. ■ **Prijs?** Per module 75 €. Wie zich inschrijft voor het hele pakket, betaalt slechts 250 € ■ **Meer info:** VSV, Stijn Dergent, tel. 015-44 65 55, stijn.dergent@verkeerskunde.be, www.verkeerskunde.be.